

drugim pravi slavni pisatelj pomembne besede: „Vlada, ki si vse dovoli, uči svoje podložnike, da si smejo tudi vse dovoliti proti nji“.

* **Srbija.** „Wiener Zeitung“ poroča iz Zemuna, da se je vršil v Nišu shod, kjer so zborovalci protestirali proti avstrijski upravi v Bosni in Hercegovini. Slišati je bilo glasove za osvobodjenje Bosne in Hercegovine. Velika množica naroda je hodila po mestu ter kričala: „Dol z Avstrijo! Dol s habsburško politiko! Živela bosansko-hercegovska revolucija!“ — Enake demonstracije pripravljajo baje tudi po drugih srbskih mestih.

* **Rusija.** „Daily Telegraph“ poroča iz Bruslja: Glasom privatnih vesti je bilo odposlanih v okolico Antverpna 10.000 pušk in mnogo streljiva, da jih od tamkaj odpošljejo na kako mesto ob nemško-ruski meji, kjer jih izroče odposlancem revolucionarne stranke v Rigi. — Tri mesece je še do volitev v duma in že se oglašajo glasovi iz reakcionarnih taborov, da bo tudi druga duma razpuščena. Čeprav si vlada prizadeva omejiti svobodno gibanje vseh naprednih strank in podpira samo stranko „pravih ruskih ljudi“ in „stranko 30. oktobra“, kateri glasno in odločno zagovarjati neomejen absolutizem, je vendar mnogo nade, da bo tudi druga duma po ogromni večini opozicionalna. Ves vladni pritisk ne bo mogel zatreti in udušiti boja za narodno osvobodjenje. — Socialno demokratska stranka je sklenila, da postavi lastne kandidate. Kjer bi pa taka kandidatura povzročila možnost, da zmaga vladni kandidat, priporoča kompromis z revolucionarnimi in radikalnimi strankami.

* **Združene države in Japonska.** Novojoški list „Globe“ poroča, da se Združene države in Japonska pogajata o sklepu nove pogodbe. Pogodba je naperjena na to, da se da Združenim državam pravico, da morejo izključiti japonske delavce, dočim bo smela na drugi strani tudi Japonska izključevati ameriške delavce. Govore, da je to rešitev japonskega vprašanja povzročil predsednik Roosevelt. List dostavlja, da se je Japonska izjavila, da noče siliti v rešitev šolskega vprašanja v Kaliforniji, marveč da prepušča to razsodbi ameriških sodišč.

Vestnik.

Ustanovni shod narodne stranke za Štajersko se je vršil dne 8. t. m. v Narodnem domu v Celju. O šolskem vprašanju je poročal tovariš Vekoslav Strmšek. Poudarjal je važnost narodne šole ter razvijal ideje, po katerih naj to urede, da bo odgovarjala potrebam naroda. Vodilne misli so, da mora stranka delati na to, da si odgojimo po vsem narodno učiteljstvo, ki je vzraslo v narodu, ki pozna njegove potrebe in ima srce zanj. Narodno učiteljstvo mora biti pa tudi svojemu težkemu in odgovornemu poklicu primerno odgojeno, zato potrebujemo svoje narodno učiteljske, ki nam bo odgojevalo tako učiteljstvo. — Učni jezik na ljudskih šolah bodi slovenski, nemiščina naj se poučuje kot predmet; učiteljstvo na slovenskih šolah bodi po rodu in mišljenju slovensko. — Sprejeta je bila resolucija, v kateri se zahteva ureditev slovenskega srednjega šolstva, in sicer izpolnitev celjskih samostalnih gimnazijskih razredov v popolno slovensko gimnazijo in otvoritev petega razreda že s prihodnjim šolskim letom; slovenske vzporednice na deželni gimnaziji v Ptuj in na državni realki v Mariboru do otvoritve samostalne slovenske realke, posebno samostojno slovensko učiteljske; ustanovitev novih dijaških kuhinj, dijaških domov in štipendij za ubožne dijake s prispevki iz deželnih in državnih sredstev; ustanovitev raznih strokovnih šol in končno slovenskega vseučilišča v Ljubljani.

Umrli je v Ljubljani ruski državni svetnik dr. Vinko pl. Šerel, rodom Čeh iz Prage, upokojeni vseučiliščni profesor. Pokojni je bil zmožen 45 jezikov v govoru in deloma tudi v pisavi. Pisal je tudi slovenski v znanem mesečniku „Slovanu“.

Uradni razpisi učiteljskih služb. Na Kranjskem se je tuintam udomačila razvada, da razpisujejo učiteljske službe po dvakrat, trikrat, čeprav se oglašajo kompetenti. Večkrat jih je celo po več, ki so izpolnili vse zahteve, da imajo pravico do razpisane službe: plačali so kolke in takse pri izpiti, okrajni šol. nadzorniki so jih dobro kvalifikovali itd. A vse zaman! In kot ironija se glasi ob ponovljenem razpisu uradni dostavek:

Ob prvem razpisu vložene prošnje obdrže svojo veljavo. Podomače bi rekli temu „farbarija“, v pravnem pogledu pa je tako postopanje kršenje učiteljskih pravic. — Tovarišem, ki se jim še kaj takega pripeti, svetujemo, naj se pritožijo na ministrstvo. Dotični § se glasi: „Služba v javnih šolah je javen urad, in dobiti jo more enakomerno vsak državljan, ki je sposobnost za to zakonito dokazal“. — Torej nam daje tudi zakon pravico, da se ne smemo pustiti teptati — nikod in od nikogar!

Umrli je dne 8. t. m. v Zalcu nadučitelj Franc Pečovnik. R. i. p.!

V Radečah pri Zidanem mostu otvora dne 20. t. m. novo šolsko poslopje. Vabila k tej slavnosti je jako lično izvršila „Učiteljska tiskarna“.

Znano nam je učiteljsko društvo, v katerega odboru sedi mož, ki nima ne našega lista ne „Popotnika“. Na njegovo šolo — dasi je slovenska — ne prihaja noben učiteljski list. To je zavednost!

Iz seje c. kr. okraj. šol. sveta v Postojni z dne 26. novembra 1906. Iz za zadnje seje kurentnim potom rešene vloge se vzamejo odobruje naznanje. — Prošnja za olajšavo šolskega obiskovanja se spričo pomanjkanja uvažajočih razlogov zavrne. — Prošnji, da bi na neki šoli štirje učenci namesto v ponavljavno tedensko dvakrat vsakdanjo šolo obiskovali, se ugodi. — Po učitelju Štruklju iz Bučke izdana brošurica „Šola in dom“ se priporoča šolskim vodstvom za nakup za domačo učiteljsko knjižnico. — Neka disciplinarna zadeva se reši. — Sestavijo se tabele prosilcev, in sicer: za drugo učiteljsko mesto na Vrhpolju, za učiteljsko mesto na Erzelju in za nadučiteljsko mesto v Trnju. — Račun c. kr. okr. šol. sveta o ljudskih in meščanskih šolah v okraju za l. 1906 se pregleda in odobri, in sicer: v dohodkih po 2906 K 98 h. v troških po 2854 K 73 h in tedaj o prebitku po 52 K 25 h. Ugotovi se dalje proračun o ljudskih in meščanskih šolah v okraju za leto 1907, in sicer: I. v potrebi a) ljudske šole 2000 K, b) meščanska šola v Postojni 3092 K 25 h, skupaj 5092 K 25 h, II. v poplačilu 52 K 25 h, tedaj v primanjkljaju po 5040 K, ki se na posamezne davčne okraje takole porazdeli: postojnski 2014 K 67 h, bistriški 1070 K 70 h, senožeški 654 K 35 h, vipavski 1300 K 28 h. Končno se imenujejo krajni šolski nadzorniki za bodočo triletno dobo, in sicer: Budanje: J. Ferjančič, posestnik, Bukovje: Fr. Mayer, logar, Col: And. Rován, posestnik, Dolenja vas: Fr. Može, posestnik, Dol. Zemon: And. Samsa, posestnik, Erzelj: Jos. Volk, posestnik, Goče: Fr. Vidrih, posestnik, Harije: Jos. Cetin, posestnik, Hrenovice: I. Zupan, župnik, Hruševje: Ivan Debevec, župan, Juršče: Al. Pehani, župnik, Knežak: Al. Urbančič, trgovec, Košana: I. Hladnik, župnik, Lozice: I. Klemen, župnik, Matenja vas: G. Großmann, učitelj v p., Nadanjeselo: Jan. Kaluža, posestnik, Orehek: Anton Križaj, posestnik, Ostroznobrd: Fran. Maslo, posestnik, Št. Peter: Jos. Mankoč, trgovec, Planina: Jan. Mauc, posestnik, Podkraj: Gr. Trkman, posestnik, Podraga: F. Zgur, trgovec, Podstenje: dr. J. Kržišnik, dekan, Postojna: Fr. Gornik, dekan, Prem: Val. Repinc, posestnik, Razdrto: Fil. Kavčič, posestnik, Senožeče: Ig. Okorn, župnik, Slap: Gašper Petrič, posestnik, Slavina: M. Prijatelj, župnik, Studeno: And. Miklavčič, posestnik, Suhorje: Anton Volk, posestnik, Šambije: dr. Kržišnik, dekan, Šturje: Ivan Šapla, hotelir, Trnje: Ivan Bergoč, trgovec, Trnovo: M. Zarnik, nadučitelj v p., Ubeljsko: I. Zupan, župnik, Ustje: Jos. Čermelj, posestnik, Št. Vid: Fr. Kavčič, poštar, Vipava: M. Erjavec, dekan, Vrabče: M. Suša, posestnik, Vrbovo: Jos. Logar, posestnik, Vreme: I. Škerjanec, župnik, Vrhpolje: H. Dejak, župnik, Zagorje: Fr. Groznik. S.

Gregorčičev spomenik. V Gorici se je sestavil osrednji odbor za Gregorčičev spomenik, ki ima nalogo, sprejemati radodarne doneske slovenskih rodoljubov, s katerih pomočjo naj bi se postavil dostojen spomenik prerano umrlemu pesniku. Načelnik odboru je deželni poslanec in odbornik prof. Ivan Berbuč. Doneske sprejema začasno izvrševalec oporoke rajnega pesnika, profesor Josip Ivanič (P. Corno št. 8.). V Ljubljani se je tudi konstituiral odbor za Gregorčičev spomenik, ki mu predseduje ljubljanski župan g. Ivan Hribar. Blagajnik je g. župnik Ivan Vrhovnik, tajnik pa g. profesor Ilešič. — Gl. de spomenika so določili, da prepuste poznejšim časom, v kaki

obliki se postavi (ustanova ali šolski dom); najprej pa je potreben na grobu vsaj skromen spomenik in na rojstni hiši spominska plošča. V goriških listih je vse polno različnih mnenj in načrtov glede načina Gregorčičevega spomenika.

Iz seje e. kr. okr. šol. sveta v Tolminu. Dovolil se nemu nadučitelju dopust iz zdravstvenih ozirov. Nanovo se sistemizirajo naslednja mesta za enorazrednice: Borjana, Stržišče, Orehek, Staroselo in Novake. Za sedaj se zavrne prošnja krajnega šol. sveta na Grahovem za razširjenje enorazredne ljudske šole v dvorazrednico. Kenda Matija dobi peto petletnico. V I. činovni razred se pomaknejo naslednji učitelji: Rakovšček Josip, Stres Anton, Uršič Franc, Vuga Viktor in Sattler Andrej. V staležu za učiteljice se pomakne v I. činovni razred Mesar Ljudmila, v II. činovni razred pa Berta Pavliček. — V II. činovni razred se ni moglo pomakniti nobenega učitelja, ker nedostaja za to kvalificiranih učiteljev; ostalo je še 8 nepopolnjenih mest. — Preudarek za leto 1907 izkazuje 150.390 kron potrebščin, katere se krijejo: 1. z doneskom verskega zaklada v znesku 1239 K, 2. z deželnimi prispevki 28.800 K, 3. z doneski na užitnino mesa, vina, piva okroglo 20.000 K, 4. saldo blagajnice 24.000 K in 5. s 73% naklado na vse izravne davke, kateri znašajo 111.930 K. Sklene se pričeti akcijo skupno z drugimi okraj šol. sveti v deželi, da prevzame država troške za pisarno, troške potnin za strokovnjake pri grajenju šolskih stavb, kakor: inženirja, okr. zdravnika, okr. šol. nadzornika; istotako naj država, oziroma dežela izpremeni naredbo iz leta 1870., po kateri dobe člani okr. šol. sveta le 16 h od kilometra, tako da bodo dobivali udje takšno odškodnino, kakršna gre državnim uradnikom. Nadalje se sklene, da se naj sade drevesa v celem šolskem okraju enega in istega dne (v jeseni) skupno s šolsko mladino. Samo ob sebi se razume, da se misli na ta drevesa, katera dobe otroci višjih šolskih let, oziroma nadaljevalnega tečaja iz šolskih vrtov. Istotako je določiti en skupen pomladanski dan (koncem marca) za vzorno obrezovanje sadnega drevja.

Zvišanje plač meščanskemu učiteljstvu v Krškem. Iz Krškega poročajo: Že v začetku tega leta je dovolil e. kr. okrajni šolski svet z ozirom na to, da je deželni zbor ljudskim učiteljem dovolil 25% draginske doklade, tukajšnjim meščanskim učiteljem 25% stanarine. (Tudi mi smo pisali o tem. Op. ured.) Ker pa ta sklep ni obveljal pri e. kr. deželnem šolskem svetu, je sedaj sklenil okrajni šolski svet predlog na isto gosposko, da se tukajšnjim meščanskim učiteljem zvišajo plače od 1800 K za 2000 K, kateri znesek se bo po dokončanih 10., 20., 30. službenih letih dalje zvišal za 200, 400 in 600 K.

Javna knjižnica v Ljubljani. Ljubljanska društva „Akademija“, „Prosveta“ in „Sokol“ so sklenila ustanoviti v Ljubljani javno čitalnico in knjižnico. Ugoditi hočejo s tem splošni želji in potrebi, da se vsakomur domala brezplačno da prilika, da more čitati glasila raznih strank, jezikov in strok, da se ustanovi ljubljancanom zavod, ki jim bo dajal za male zneske na razpolago knjig in ki se sčasoma lahko tako razširi, da postane nekaka centralna knjižnica slovenstva. Da bo tak zavod Ljubljani v vsakem oziru v korist, pa tudi v čast, o tem ni dvoma. Moderna komunalna politika ga ne more prezreti. Občinski svet je dovolil v seji dne 4. t. m. za nameravano knjižnico 3000 kron letnega prispevka, k ustanovnim stroškom pa prispevek 2000 kron, dočim je župan Hribar od svoje županske plače v isti namen odstopil 2000 kron. V proslavo Gregorčičevega spomina se bo imenovala po nasvetu dr. Trillerja projektovana knjižnica „Simona Gregorčiča ljudska knjižnica“.

Stalni odbor postojnskega okraja je določil za uradno skupščino leta 1907, ki se vrši v Vipavi, sledeče teme: 1. Bistvo in posledice gluhozemnosti in sredstva za izobrazbo gluhozemnih otrok. Poroča eden učiteljev gluhozemnice v Ljubljani. 2. I. Kaj je vzrok neuspešnega pouka o spi-ju v nekaterih ljudskih šolah? II. Katera sredstva naj se uporabljajo, da se trajno izboljša ta pouk? To nalogo morajo izdelati vsi učitelji in vse učiteljice okraja. Referenta določi e. kr. okr. nadzornik na dan skupščine. 3. Učna slika iz zemljepisja: „Od Vipave do Ljubljane“, praktički nastop nadučitelja Adolfa Sadarja. iz Budanj. S.

Mariborski občinski svet in provizorično učiteljstvo. Mariborski mestni očetje so dovolili tamošnjemu provizoričnemu učiteljstvu kot donesek k stanarini celih — 1200 K,

a ne za vsako učno osebo posamezno, ampak skupno! Ker je na mariborskih mestnih šolah glasom štaj. urad. koledarja nastavljenih 17 provizoričnih učnih oseb, dobi vsaka po 70 K in nekaj vinarjev. Ako razdelimo teh 70 K na mesece in dneve, lahko primerjamo ta velikodušni dar s tistim, ki z njim odpravljamo berače. Celjski občinski svet tolaži učiteljstvo glede stanarine z deželnim odborom, mariborski pa ga kratkomalo zasmejuje. Kulturvolk!

Ormoška čitalniška knjižnica bo odzdaj naprej tudi za neude odprta vsako nedeljo od 9. do 10. ure predpoldne.

„Domoljub“ in učiteljstvo. Neštetokrat smo že dokazali, da „Domoljub“ — najbolj lažnjiv list, kar jih poznamo — namenoma krade učiteljstvu čast in mu izpodkopava ugled. Ljudje, ki ga polnijo z ekskrementi svojih umazanih duš, morajo biti velike moralne propalice. Tako lažejo in zavijajo, da ni eigana, ki bi ga mogli primerjati s temi katoliškimi žurnalisti! Tako kliče tudi zadnji „Domoljub“: Liberalni učitelji — od šole proč! — Seveda! „Domoljubovim“ pismarjem na ljubo naj si vse napredno učiteljstvo zadrigne vratove! Potem pa še tista brezprimerna ošabnost in nadutost, ki karekterizuje „Domoljubove“ člankarje in novičarje! To je tako grdo in ostudno, da je težko povedati primerno. In vsi to nekvalifikano sirovost in zlobnost krije s svojo imuniteto dr. Žitnik, ki bi o njem vendarle mislili, da ve, da je treba šolo ščititi in učiteljstvo moralno podpirati tistemu, kdor hoče dobro svojemu ljudstvu!

Volitev v predstojništvo in razsodišče delavske zavarovalnice zoper nezgode v Trstu. Dne 29. decembra t. l. se vrše dopolnilne volitve v predstojništvo, odnosno v razsodišče delavske zavarovalnice zoper nezgode v Trstu, v kateri sedaj niti Slovenci niti Hrvatje nimajo svojih zastopnikov. Pri predstojajočih volitvah nam je Slovincem vse storiti, da si pridobimo v vodstvu in razsodišču zavoda primerno zastopstvo. Osnoval se je v Ljubljani za te volitve akcijski odbor, obstoječ iz zastopnikov obeh slovenskih strank; obe stranki sta namreč mnenja, da gre tu za pravično, obče slovensko stvar, kateri je pomoči do zmage le ob složnem postopanju. V imenu tega odbora se obračava do zavednega slovenskega učiteljstva z nujno prošnjo, da v svojih krajih pri obrtnikih, ki imajo svoje delavce zavarovane zoper nezgode, zberejo glasovnice, ki so jim bile nedavno poslane. V poštev pridejo zlasti zidarji, tesarji, dimnikarji, lastniki kamnolomov, vapnenčarji. Glasovnice naj vsak delodajalec podpiše! Imen kandidatov pa ni treba vpisati. Zbrane glasovnice je poslati na naslov: Josip Lenarčič v Ljubljani, pisarna trgovaške zbornice. — Za odbor: Josip Lenarčič, l. r.; Karel Pollak, l. r.

Umrljivost zaradi jetike. — Alkohol, sifilitika in jetika so največji morileci vsega človeštva. Sledeče številke naj označijo pojem o strašni velikosti škodljivosti, ki jih zadaja jetika ljudstvu, in naj nam kažejo, kako globoke in široke korenine je že razpela ta bolezen v našem ljudstvu. V dobi, ko si lahko človek sam služi denar, provzročea pri nas skoraj vsak tretji smrtni slučaj jetika. Umrljivost zaradi jetike je skoraj večja kot vsota smrtnih slučajev zaradi davice, oslovskega kašlja, škarlitice, osepnic in golice (tifusa). V francoski vojni je padlo po pruski statistiki 41.000 mož. Dvojno število ljudi umre vsako leto zaradi jetike! Na milijone je takih ljudi, ki žive zraven nas in so jetični; in število onih odraslih oseb, katerih bolezen je že tako napredovala, da se je pojavila dolžnost, lečiti jo v bolnišnicah, znaša samo na Nemškem najmanj 200.000 na leto. V 618 avstrijskih bolnišnicah tvori jetika skoraj 6 odstotkov vseh bolnikov in četrtno vseh smrtnih slučajev. Pri tem je jetika bolezen, ki je razširjena po vsem svetu. V Evropi se vrsti umrljivost na jetiki tako, da je na Angleškem, Norveškem in v Belgiji najmanj, v Nemčiji srednje in na Ogrskem, Avstrijskem in v Rusiji največ smrtnih slučajev. Moskva in Petrograd sta na prvem mestu, takoj potem pa prideta Dunaj in Budimpešta.

Razgled po šolskem svetu.

— **Protij kajenju.** Angleška je dobila zakon, ki kaznuje vsakega dečka do starosti 16 let z globo 40 šilingov, ako ga zasačijo, da kadi. Enaka kazen doleti vse one prodajalce, ki

obliki se postavi (ustanova ali šolski dom); najprej pa je potreben na grobu vsaj skromen spomenik in na rojstni hiši spominska plošča. V goriških listih je vse polno različnih mnenj in načrtov glede načina Gregorčičevega spomenika.

Iz seje e. kr. okr. šol. sveta v Tolminu. Dovolil se nemu nadučitelju dopust iz zdravstvenih ozirov. Nanovo se sistemizirajo naslednja mesta za enorazrednice: Borjana, Stržišče, Orehek, Staroselo in Novake. Za sedaj se zavrne prošnja krajnega šol. sveta na Grahovem za razširjenje enorazredne ljudske šole v dvorazrednico. Kenda Matija dobi peto petletnico. V I. činovni razred se pomaknejo naslednji učitelji: Rakovšček Josip, Stres Anton, Uršič Franc, Vuga Viktor in Sattler Andrej. V staležu za učiteljice se pomakne v I. činovni razred Mesar Ljudmila, v II. činovni razred pa Berta Pavliček. — V II. činovni razred se ni moglo pomakniti nobenega učitelja, ker nedostaja za to kvalificiranih učiteljev; ostalo je še 8 nepopolnjenih mest. — Preudarek za leto 1907 izkazuje 150.390 kron potrebščin, katere se krijejo: 1. z doneskom verskega zaklada v znesku 1239 K, 2. z deželnimi prispevki 28.800 K, 3. z doneski na užitnino mesa, vina, piva okroglo 20.000 K, 4. saldo blagajnice 24.000 K in 5. s 73% naklado na vse izravne davke, kateri znašajo 111.930 K. Sklene se pričeti akcijo skupno z drugimi okraj šol. sveti v deželi, da prevzame država troške za pisarno, troške potnin za strokovnjake pri grajenju šolskih stavb, kakor: inženirja, okr. zdravnika, okr. šol. nadzornika; istotako naj država, oziroma dežela izpremeni naredbo iz leta 1870., po kateri dobe člani okr. šol. sveta le 16 h od kilometra, tako da bodo dobivali udje takšno odškodnino, kakršna gre državnim uradnikom. Nadalje se sklene, da se naj sade drevesa v celem šolskem okraju enega in istega dne (v jeseni) skupno s šolsko mladino. Samo ob sebi se razume, da se misli na ta drevesa, katera dobe otroci višjih šolskih let, oziroma nadaljevalnega tečaja iz šolskih vrtov. Istotako je določiti en skupen pomladanski dan (koncem marca) za vzorno obrezovanje sadnega drevja.

Zvišanje plač meščanskemu učiteljstvu v Krškem. Iz Krškega poročajo: Že v začetku tega leta je dovolil e. kr. okrajni šolski svet z ozirom na to, da je deželni zbor ljudskim učiteljem dovolil 25% draginske doklade, tukajšnjim meščanskim učiteljem 25% stanarine. (Tudi mi smo pisali o tem. Op. ured.) Ker pa ta sklep ni obveljal pri e. kr. deželnem šolskem svetu, je sedaj sklenil okrajni šolski svet predlog na isto gosposko, da se tukajšnjim meščanskim učiteljem zvišajo plače od 1800 K za 2000 K, kateri znesek se bo po dokončanih 10., 20., 30. službenih letih dalje zvišal za 200, 400 in 600 K.

Javna knjižnica v Ljubljani. Ljubljanska društva „Akademija“, „Prosveta“ in „Sokol“ so sklenila ustanoviti v Ljubljani javno čitalnico in knjižnico. Ugoditi hočejo s tem splošni želji in potrebi, da se vsakomur domala brezplačno da prilika, da more čitati glasila raznih strank, jezikov in strok, da se ustanovi ljubljancanom zavod, ki jim bo dajal za male zneske na razpolago knjig in ki se sčasoma lahko tako razširi, da postane nekaka centralna knjižnica slovenstva. Da bo tak zavod Ljubljani v vsakem oziru v korist, pa tudi v čast, o tem ni dvoma. Moderna komunalna politika ga ne more prezreti. Občinski svet je dovolil v seji dne 4. t. m. za nameravano knjižnico 3000 kron letnega prispevka, k ustanovnim stroškom pa prispevek 2000 kron, dočim je župan Hribar od svoje županske plače v isti namen odstopil 2000 kron. V proslavo Gregorčičevega spomina se bo imenovala po nasvetu dr. Trillerja projektovana knjižnica „Simona Gregorčiča ljudska knjižnica“.

Stalni odbor postojnskega okraja je določil za uradno skupščino leta 1907, ki se vrši v Vipavi, sledeče teme: 1. Bistvo in posledice gluhozemnosti in sredstva za izobrazbo gluhozemnih otrok. Poroča eden učiteljev gluhozemnice v Ljubljani. 2. I. Kaj je vzrok neuspešnega pouka o spi-ju v nekaterih ljudskih šolah? II. Katera sredstva naj se uporabljajo, da se trajno izboljša ta pouk? To nalogo morajo izdelati vsi učitelji in vse učiteljice okraja. Referenta določi e. kr. okr. nadzornik na dan skupščine. 3. Učna slika iz zemljepisja: „Od Vipave do Ljubljane“, praktički nastop nadučitelja Adolfa Sadarja. iz Budanj. S.

Mariborski občinski svet in provizorično učiteljstvo. Mariborski mestni očetje so dovolili tamošnjemu provizoričnemu učiteljstvu kot donesek k stanarini celih — 1200 K,

a ne za vsako učno osebo posamezno, ampak skupno! Ker je na mariborskih mestnih šolah glasom štaj. urad. koledarja nastavljenih 17 provizoričnih učnih oseb, dobi vsaka po 70 K in nekaj vinarjev. Ako razdelimo teh 70 K na mesece in dneve, lahko primerjamo ta velikodušni dar s tistim, ki z njim odpravljamo berače. Celjski občinski svet tolaži učiteljstvo glede stanarine z deželnim odborom, mariborski pa ga kratkomalo zasmejuje. Kulturvolk!

Ormoška čitalniška knjižnica bo odzdaj naprej tudi za neude odprta vsako nedeljo od 9. do 10. ure predpoldne.

„Domoljub“ in učiteljstvo. Neštetokrat smo že dokazali, da „Domoljub“ — najbolj lažnjiv list, kar jih poznamo — namenoma krade učiteljstvu čast in mu izpodkopava ugled. Ljudje, ki ga polnijo z ekskrementi svojih umazanih duš, morajo biti velike moralne propalice. Tako lažejo in zavijajo, da ni eigana, ki bi ga mogli primerjati s temi katoliškimi žurnalisti! Tako kliče tudi zadnji „Domoljub“: Liberalni učitelji — od šole proč! — Seveda! „Domoljubovim“ pismarjem na ljubo naj si vse napredno učiteljstvo zadrigne vratove! Potem pa še tista brezprimerna ošabnost in nadutost, ki karekterizuje „Domoljubove“ člankarje in novičarje! To je tako grdo in ostudno, da je težko povedati primerno. In vsi to nekvalifikano sirovost in zlobnost krije s svojo imuniteto dr. Žitnik, ki bi o njem vendarle mislili, da ve, da je treba šolo ščititi in učiteljstvo moralno podpirati tistemu, kdor hoče dobro svojemu ljudstvu!

Volitev v predstojništvo in razsodišče delavske zavarovalnice zoper nezgode v Trstu. Dne 29. decembra t. l. se vrše dopolnilne volitve v predstojništvo, odnosno v razsodišče delavske zavarovalnice zoper nezgode v Trstu, v kateri sedaj niti Slovenci niti Hrvatje nimajo svojih zastopnikov. Pri predstojajočih volitvah nam je Slovincem vse storiti, da si pridobimo v vodstvu in razsodišču zavoda primerno zastopstvo. Osnoval se je v Ljubljani za te volitve akcijski odbor, obstoječ iz zastopnikov obeh slovenskih strank; obe stranki sta namreč mnenja, da gre tu za pravično, obče slovensko stvar, kateri je pomoči do zmage le ob složnem postopanju. V imenu tega odbora se obračava do zavednega slovenskega učiteljstva z nujno prošnjo, da v svojih krajih pri obrtnikih, ki imajo svoje delavce zavarovane zoper nezgode, zberejo glasovnice, ki so jim bile nedavno poslane. V poštev pridejo zlasti zidarji, tesarji, dimnikarji, lastniki kamnolomov, vapnenčarji. Glasovnice naj vsak delodajalec podpiše! Imen kandidatov pa ni treba vpisati. Zbrane glasovnice je poslati na naslov: Josip Lenarčič v Ljubljani, pisarna trgovaške zbornice. — Za odbor: Josip Lenarčič, l. r.; Karel Pollak, l. r.

Umrljivost zaradi jetike. — Alkohol, sifilitika in jetika so največji morileci vsega človeštva. Sledeče številke naj označijo pojem o strašni velikosti škodljivosti, ki jih zadaja jetika ljudstvu, in naj nam kažejo, kako globoke in široke korenine je že razpela ta bolezen v našem ljudstvu. V dobi, ko si lahko človek sam služi denar, provzročea pri nas skoraj vsak tretji smrtni slučaj jetika. Umrljivost zaradi jetike je skoraj večja kot vsota smrtnih slučajev zaradi davice, oslovskega kašlja, škarlitice, osepnic in golice (tifusa). V francoski vojni je padlo po pruski statistiki 41.000 mož. Dvojno število ljudi umre vsako leto zaradi jetike! Na milijone je takih ljudi, ki žive zraven nas in so jetični; in število onih odraslih oseb, katerih bolezen je že tako napredovala, da se je pojavila dolžnost, lečiti jo v bolnišnicah, znaša samo na Nemškem najmanj 200.000 na leto. V 618 avstrijskih bolnišnicah tvori jetika skoraj 6 odstotkov vseh bolnikov in četrtno vseh smrtnih slučajev. Pri tem je jetika bolezen, ki je razširjena po vsem svetu. V Evropi se vrsti umrljivost na jetiki tako, da je na Angleškem, Norveškem in v Belgiji najmanj, v Nemčiji srednje in na Ogrskem, Avstrijskem in v Rusiji največ smrtnih slučajev. Moskva in Petrograd sta na prvem mestu, takoj potem pa prideta Dunaj in Budimpešta.

Razgled po šolskem svetu.

— **Protij kajenju.** Angleška je dobila zakon, ki kaznuje vsakega dečka do starosti 16 let z globo 40 šilingov, ako ga zasacijo, da kadi. Enaka kazen doleti vse one prodajalce, ki

prodajajo takim dečkom smodke ali cigarete. Ta kazni doseže višek s 5 funti šterlingov. —a.

— **Drugi mednarodni kongres za šolsko higijeno v Londonu 1. 1907.** Organizacijski komite je sklenil v posebnih sejah obravnavati nekaj posebno izbranih tem, o teh uvesti diskuzijo. Za sedaj je predlagal sledeče teme, od katerih se morajo sprejeti: 1. Metode za prvo preiskavanje in za poznejša telesna preiskavanja šolske mladine. 2. Delo v šoli z ozirom na dobo lekcij, na razvrstitev učnih predmetov in na letne čase. 3. Šola in njeno razmeje do tuberkuloze. 4. Efekt vzgoje na duševno šolsko disciplino in samovladanje v zrelejši starosti. 5. Razsvetljava in ventilacija šolskih prostorov. — Protektorat tega kongresa je prevzel angleški kralj. — V Avstriji sestoji za kongres državni komite (Reichskomitee — Committee of Patronage), v katerem so zastopana dotična ministrstva kot najvišje upravne oblasti vseh kraljevin in dežel. Častni prezident je Bienerth, e. kr. minister notranjih zadev. Častnih podpredsednikov je 10 in častnih članov 22. Med temi so sama visoka imena, razni upokojeni ministri, sekcijski šefi, zastopniki deželnih šolskih svetov, deželnih vlad itd. Zapisnikar je dr. L. Burgerstein na Dunaju. V raznih kronovinah so se sestavili deželni komiteji za pospeševanje kongresnih zadev. —ij—

— **Protituberkulozi.** Dolnjeavstrijski deželni šolski svet je izdal naredbo, da se šolske biblioteke vsaj enkrat na leto desinficirajo. Zamazane in raztrgane knjige se morajo izločiti. — Tudi pri nas bi bilo to potrebno!

— **Popravek.** V notico „Mala pomota“, ki smo jo zadnjič priobčili na tem mestu, se je vtihotapila napaka. Da ima notica pomen, se mora glasiti konec: S pozdravom se sklanjam.

Listnica uredništva.

M. V. v S. Okrajna učiteljska društva so podrejena politički oblasti, nikakor pa ne šolski oblasti. Šolska oblast nima z njim ničesar opraviti, ker priznava in potrja učiteljska društva politička oblast na podlagi društvenega zakona in na podlagi predloženih pravil. — **Dopisnik na Krasu:** Prihodnjč! — **Načelnik.** Odbor društva je po društvenem zakonu z dne 15. novembra 1867. dolžan naznaniti društveno zborovanje pristojni politični oblasti vsaj 24 ur pred zborovanjem.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 3040.

Kranjsko.

Na enorazredni ljudski šoli v Šembijah se razpisuje s tem učno mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 5. januarja 1907.

Prosilci, kateri v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dne 4. decembra 1906.

Št. 1620.

Na štiritirazredni ljudski šoli na Bledu se namesti ena učiteljska služba s postavno mezdo stalno ali začasno z pripombo, da se bo oziralo v prvi vrsti na one moške prosilce, kateri so sposobni podučevati v risanju na obrtno nadaljevalni šoli.

Pravilno opremljene prošnje z izpričevali se imajo vložiti po predpisani službeni poti do 31. grudnia t. l. pri podpisnem okrajnem šolskem svetu.

Na kranjskih javnih ljudskih šolah še ne nameščeni prosilci se imajo izkazati z državnozdravniškim izpričevalom, da imajo polno fizično sposobnost za službo na ljudskih šolah.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 26. novembra 1906.

Ali ste že poravnali naročnino za

?

leto 1906?

?

Karel in Marija Wider naznanjata vsem sodnikom, znancem in prijateljem prežalostno vest, da je umrla danes ponoči preljubljena hčerka, oziroma sestra

Draga

po kratki, mučni bolezni v nežni mladosti 7 mesecev.

Ljubljana, 12. grudnia 1906.

(Brez posebnega naznanila.)

Čevljarški učeneec

ki je zadostil šolskim zahtevam ter je lepega vedenja, priporočen od kakega g. učitelja. **sprejme se v pouk.** — Hrana z vso oskrbo mu je na razpolago brezplačno pri mojstru.

Kje, izvedeti je v pisarni „Učiteljske tiskarne“.

Društvo „Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks“.

Članom tega društva naznanja odbor:

Dne 22. oktobra t. l. je umrla članica, gospa **Alojzija Elsendle**, nadučiteljova soproga iz Tribna, okraj Rottenmann. Soprogu vdovcu se je izplačalo 1380 K podpore. Po § 2. društ. pravil se naj vplača 2 K pristojbine gotovo tekom enega meseca, t. j. do srede januarja 1907. — Obenem se opozarja, da je po §§ 4. in 5. društvenih pravil plačati meseca januarja 2 K za rezervni zaklad in 1 K za upravne stroške.

Gaishorn, meseca decembra 1906.

ODBOR.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani, registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12. ure dopoldne in vsako soboto od 5.—¹/₂7. ure zvečer ali pa vsak dan potom poštne nakaznice ali e. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 866.312). Za drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 4.32%, oddaja posojil na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premičnin, zemljišč in vknjiženih terjatev, predznamba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljavi 20 h v poštah znamkah za frankaturo. Tudi prošnje za posojila naj se priloži poštna znamka za 20 h za dopošiljatev rešitve.

Vsakih 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih, in sicer 11 rokov à 9 K — h, 12. rok 4 K 73 h
B	18 " " " " " 17 " " 6 " " 18. " 3 " 56 "
C	24 " " " " " 23 " " 4 " 50 " 24. " 4 " " "
D	38 " " " " " 37 " " 3 " " 38. " " " 66 "
E	46 " " " " " 45 " " 2 " 50 " 46. " 1 " 81 "
F	60 " " " " " 59 " " 2 " " 60. " " " 70 "
G	70 " " " " " 69 " " 1 " 75 " 70. " 1 " 42 "
H	85 " " " " " 84 " " 1 " 50 " 85. " 1 " 26 "

Zadružni lokal je v Ljubljani, Komenskega ulice št. 17.